

X.

B e t æ n k n i n g

over

Udkast til Lov angaaende Behandlingen af den Landsfognene paa Bornholm tillagte Andeel i Udmarksjorderne.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 5te Februar 1864.)

(Det af Landstinget nebsatte Udvalg til at give Betænkning over Udkast til Lov angaaende Behandlingen af den Landsfognene paa Bornholm tillagte Andeel i Udmarksjorderne forventer, at Thinget vil skjænke det Bifald, at Lovudkastet stræber efter at bringe Orden i et Forhold, som ifkun alt for længe har hindret en hensigtsmæssig Benyttelse af den omspurgte bethdelige Jordstrækning og fremkaldt en uhyggelig Mistemning blandt Bornholms Beboere.) Det fremgaaer ogsaa af de Lovudkastets ledende Motiver og de Dplysninger, som have været forelagte for Udvalget, at Lovudkastet maa antages at imødekomme et Ønske hos det langt overveiende Fleertal af de interesserede Parter. I 12 af Dens 15 Landsfogne have de af Hartkornseierne og Udbyggerne valgte Delegerede udtalt sig for den ved Lovudkastet paatænkte Ordning, og naar dette, i alt Fald ikke fuldstændigt, har været Tilfældet i de tre tilbagestaaende, grunder Modstanden sig væsentligt paa den Formening, at det ikke skulde kunne anses som afgjort, at Høiesteretsdommen af 1ste December 1862, der kjendte Huusmændene i Aaker Sogn berettigede til Andeel i Sognets Udmarksjorder, vilde drage til Følge for de Sogne, hvor der var foregaaet speciel Udskiftning iblandt Hartkornseierne. Udvalget kan imidlertid i denne Henseende ikke andet end dele den i Lovudkastets Motiver udtalte Anskuelse, at Høiesteretsdommen maa antages i Principet at have afgjort, at Udbyggerne ere berettigede til Lod og Deel i Udmarkerne, og det turde da efter vore Loves almindelige Grundsaetninger være ophøiet over

Tvivel, at de foregaaende specielle Udskiftninger ikke ville kunne være Udbyggerne til Hindre i at gjøre deres lovlige Ret gjældende. Det kan vel saaledes neppe betvivles, at selv de enkelte Hartkornseiere, der nu i Lovudkastet ville see et Indgreb i deres formeentlige Ret til at udelukke Udbyggerne fra den Sognene tillagte Andeel af Udmarkerne, ville komme til bedre Erkjendelse, og det vilde i ethvert Fald efter Udvalgets Formening ikke kunne forsvares, om den lovgivende Magt af Hensyn til en Modstand fra enkelte Interessereedes Side, som den anseer for blottet for Grund, vilde unblade at gennemføre Ordningen af en Sag, der maa siges at være et Velfærdsanliggende for hele Den.

Skal dette nu see, maa Udvalget ligeledes dele Lovudkastets Anskuelse om, at den hensigtsmæssigste, om ikke den eneste Maade, hvorpaa dette kan udføres, er ved at henlægge Udmarksjorderne for hvert enkelt Sogns Bedkommende som en Kommuneieendom, hvoraf Indtægterne i forholdsmæssigt Maal ville komme saavel Hartkornseierne som Udbyggerne til Gode. Efter de foreliggende Dplysninger kan det ei heller antages, at det er denne Side af Sagen, der har fremkaldt Utilbøielighed i de 3 Sogne til at gaae ind paa den foreslaaede Ordning, ligesom Sagens Historie, navnlig den ved Resolution af 1842 foregaaende Forandring i det oprindelige Tilfald af 1832, ogsaa tilstrækkeligen viser, at Administrationen i en tidligere Tid endog har anseet sig for fuldberettiget til at træffe nye Bestemmelser for Ordningen af hele Forholdet,